

# อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย กับผู้ถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีมติชี้มูลความผิดวินัย

## The Prime Minister's Power to Give an Order on the Disciplinary Proceedings Against an Alleged Culprit Whom the National Anti-Corruption Commission Has Passed a Resolution Finding a Prima Facie Case for a Disciplinary Offence

สรศักดิ์ ระดาเขตร์ / Sorrasak Radakhath

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี / Office of the Permanent Secretary, The Prime Minister' Office

E-mail: sorrasra\_281223@hotmail.com

### ประวัติบทความตีพิมพ์

ได้รับบทความ 1 กุมภาพันธ์ 2564

แก้ไข 10 มีนาคม 2564

ตีพิมพ์ 20 มีนาคม 2564

### บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 กำหนดหลักการสำคัญที่เป็นมาตรการควบคุมการดำเนินการทางวินัยเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดวินัย โดยถ้าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีและให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร ดังนั้น การใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 95 ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้านภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการสั่งการ รวมทั้งการที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ หรือดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาจะมีเหตุอันสมควรหรือไม่ ประการใด อย่างไรก็ดี แม้ปัจจุบันได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 แล้ว แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวก็ได้บัญญัติให้อำนาจของนายกรัฐมนตรีในการสั่งการตามที่เห็นสมควรไว้ตามหลักการเดิมของกฎหมายฉบับปี พ.ศ.2542

**คำสำคัญ:** นายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการ ป.ป.ช., ชี้มูลความผิดวินัย, อำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร

### Abstract

Section 95 of the Organic Act on Counter Corruption B.E. 2542 (1999) specifies the important principles of the control measure for the disciplinary proceedings conducted by a superior or a person having the power to appoint or remove an alleged culprit. This is to ensure that such proceedings shall be taken in accordance

with a disciplinary offence, which the NACC has passed a resolution that a prima facie case is found. In this regard, in the case where a superior or a person having the power to appoint or remove an alleged culprit fails to take the disciplinary action against such person for the offence in respect of, which the NACC has passed the resolution, without reasonable justification, or the NACC has opined that the disciplinary action is taken incorrectly or inappropriately, the NACC shall present its opinion to the Prime Minister and the Prime Minister shall have the power to issue an order on this matter as appropriate. The Prime Minister's power under Section 95 shall therefore be exercised with thorough consideration of all aspects of the legal framework, giving the Prime Minister's power to issue such order. Moreover, in the case where a superior or a person having the power to appoint or remove an alleged culprit fails to take the disciplinary action for the offence in respect of, which the NACC has passed the resolution, or the disciplinary action is taken incorrectly or inappropriately, it must be considered as to whether there is any reasonable grounds for a superior or a person having the power to appoint or remove an alleged culprit to do so. Nevertheless, although the Organic Act on Counter Corruption B.E. 2561 (2018) has already come into effect, the principles of the Prime Minister's power to give an order on this matter remain the same as specified in the Organic Act on Counter Corruption B.E. 2542 (1999).

**Keywords:** Prime Minister, National Anti-Corruption Commission, Prima Facie Case for a Disciplinary Offence is Found, Power to Give an Order as Appropriate

## บทนำ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561

เรื่องที่จะกล่าวถึงในที่นี้ คือ อำนาจในการชี้มูลความผิดวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช.เนื่องจากเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับนายกรัฐมนตรี เพราะเหตุว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับส่วนงานการได้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าส่วนงานการได้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนงานการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี ตามมาตรา 92 วรรคหนึ่ง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542) เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา 92 วรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาลงโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับเรื่อง และให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง ตามมาตรา 93 (พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542) หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ ก็ไม่มีเรื่องมาถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้สูงสุดของฝ่ายบริหารแต่อย่างใด แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีและให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร ตามมาตรา 95 (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542)

บทความนี้จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบถึงอำนาจของนายกรัฐมนตรีในการสั่งการตามที่เห็นสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาอย่างรอบด้านภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการสั่งการ รวมทั้งการที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติหรือดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาจะมีเหตุอันสมควรหรือไม่ ประการใด เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยเป็นโดยถูกต้องตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่างๆ และในขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องฟ้องคดีหรือต่อสู้คดีกันในศาลต่อไป โดยบทความนี้จะนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ใช้บังคับ โดยใช้วิจัยเอกสารในการวิเคราะห์ คือ

**1) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่พิจารณาโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล เพราะอ้างเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากราชการไปแล้วเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทนั้นๆ กำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไร**

1.1) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่เป็นความผิดวินัยร้ายแรง แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว โดยมีสาเหตุตาย ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุต้องดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ ตามมาตรา 100 วรรคหนึ่ง (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551) ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้เคยมีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 118/2562 สรุปว่า “เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในกรณีนี้ว่า นาย อ. ได้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 ต่อมาวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2551 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง แต่ยังไม่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จึงส่งมอบสำนวนคืนแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป จนคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2556 นั้น เห็นได้ว่า การไต่สวนเริ่มขึ้นเมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นาย อ. พ้นจากราชการ กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ดังนั้น กระทรวง ก. จึงไม่อาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่นาย อ. ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้”

ดังนั้น หากข้าราชการพลเรือนพ้นจากราชการไปแล้วเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่มีอำนาจดำเนินการสอบสวนทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนดังกล่าวได้ หากการดำเนินการทางวินัยเป็นการดำเนินการเริ่มต้นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือว่าการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องที่ถูกล่าช้า ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้เคยให้ความเห็นเรื่องเสร็จที่ 1362/2556 สรุปว่า “กรณีการไต่สวนดังกล่าวมีผลอย่างเดียวกับ การสอบสวนของผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการด้วย หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว กรณีย่อมไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 100 วรรค

หนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยและส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนก็ไม่อาจพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเริ่มดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นพ้นจากราชการ”

1.2) ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ตามมาตรา 53 (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2547, 2547) คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) ได้เคยมีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 921/2563 สรุปว่า “การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามข้อหาอำนาจหน้าที่ของตนแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาจะสามารถดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพียงใดและอย่างไรนั้น ย่อมเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้นๆ ซึ่งกรณีตามข้อหาหรือนี้ ต้องพิจารณา ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2547 (ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562) อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นและเป็นกฎหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ซึ่งกำหนดว่า ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในกรณีนี้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2555 หากจะถือว่า การตั้งคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัย ก็เป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัยเมื่อพ้นระยะเวลาตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2547 ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ออกจากราชการเกินหนึ่งปีแล้วตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ สำหรับกรณีนี้ นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจพิจารณาสั่งการเป็นอย่างอื่นกับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วตามมาตรา 100 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า มาตรา 100 วรรคสอง ดังกล่าว มิได้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการสั่งการเพื่อลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการได้เป็นพิเศษ นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงไม่อาจสั่งการเพื่อให้มีการดำเนินการกับข้าราชการพลเรือนในสถาบัน อุดมศึกษาที่พ้นจากราชการไปแล้วเป็นอย่างใดได้อีก” (เรื่องนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรตามมาตรา 100 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา อันเป็นหลักการเดียวกับมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542)

1.3) ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสอบสวนในกรณีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีกรณีที่ถูกชี้มูลความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้แล้ว แม้ต่อมาข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก็ให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกจากราชการ ตามมาตรา 94 วรรคหนึ่ง (พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547) ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1) ได้เคยมีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 1941/2561 สรุปว่า “การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะสามารถลงโทษทางวินัยกับข้าราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพียงใดและอย่างไรนั้น ย่อมต้องเป็นไป

ตามกฎหมายหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น เมื่อมาตรา 94 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดเงื่อนไขไว้ว่า ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสอบสวนในกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีกรณีที่ถูกชี้มูลความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้แล้ว แม้ต่อมาข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก็ให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกจากราชการ เมื่อล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่ออกจากราชการไปแล้วได้"

ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้สำนักงาน ป.ป.ช. ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาทบทวนความเห็นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ 1 และคณะที่ 2) มีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 34/2563 สรุปว่า "เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามข้อหาหน้าที่ของตนแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่พิจารณาโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพียงใดและอย่างไรนั้น ย่อมเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลนั้นๆ ดังนั้น การที่มาตรา 94 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น กำหนดเงื่อนไขไว้ว่า ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสอบสวนในกรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีกรณีที่ถูกชี้มูลความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้แล้ว แม้ต่อมาข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก็ให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกจากราชการ หากล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่ออกจากราชการไปแล้วได้ ในกรณีนี้ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจที่ออกจากราชการเกินหนึ่งปีได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางแนวทางในเรื่องขอบเขตการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ไว้อย่างชัดเจนมาโดยตลอด โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวอย่างรอบคอบแล้ว ทั้งนี้ การพิจารณาข้อหาหรือตามเรื่องเสร็จที่ 1941/2561 คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) พิจารณายุบหนักรับหลักการและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ดังนั้น การดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบแล้ว"

จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาทั้งสามเรื่องดังกล่าว จะเห็นได้ว่า แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนและมีมติชี้มูลความผิดวินัยกับข้าราชการตำรวจ แต่การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาจะลงโทษได้หรือไม่เพียงใดนั้น จะต้องกลับไปพิจารณากฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลนั้นๆ ด้วยว่ากำหนดเงื่อนไขของการพิจารณาโทษทางวินัยไว้เป็นประการใด ซึ่งหากกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลนั้นๆ ด้วยว่ากำหนดเงื่อนไขของการพิจารณาโทษไว้ว่าจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินการทางวินัยไม่สามารถทำได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ย่อมไม่เข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลนั้นๆ กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับข้าราชการซึ่งถูกกล่าวหาได้

**2) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่ อย่างไร**

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองร่ำรวย ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวของกัน ตามมาตรา 19 (4) (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554)

และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงแล้ว ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิดทางวินัยให้ดำเนินการตามมาตรา 92 กล่าวคือ ให้ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นๆ แล้วแต่กรณี ตามมาตรา 91 (1) (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542)

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ได้สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยในมูลความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ย่อมไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัยจากทั้งสามฐานความผิดดังกล่าว แต่ถ้าหากได้สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยในมูลความผิดฐานอื่นที่ไม่ใช่ความผิดทั้งสามฐานดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยได้หรือไม่นั้น มีข้อถกเถียงทั้งในด้านวิชาการและวิธีปฏิบัติค่อนข้างมาก รวมทั้งมีการหยิบยกเป็นประเด็นต่อสู้กันในศาลมาแล้ว พอจะสรุปออกเป็นสองแนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขแดง ที่ อม.5/2552 วินิจฉัยว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ (ไม่ใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ) และมูลความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น”

แนวทางที่ 2 คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.1037/2558 วินิจฉัยว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการได้สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยผู้ฟ้องคดีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงและมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในมูลความผิดฐานอื่น เป็นการกระทำไม่มีอำนาจตามกฎหมาย จึงไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่จะถือเอารายงานการได้สวนและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาพิจารณา”

ต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) มีความเห็น เรื่องเสร็จที่ 1941/2561 สรุปว่า “หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ จึงไม่สามารถพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา 92 วรรคหนึ่ง และมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ได้ แต่เมื่อมีการกล่าวหาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบเกี่ยวกับการทุจริตโดยตรง โดยระบุถึงพฤติการณ์ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจึงถือได้ว่า มีมูลการกล่าวหาปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่อไป โดยไม่อาจละเลยไม่ดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้” จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว ใช้คำว่า “หาก....เห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ จึงไม่สามารถพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา 92 วรรคหนึ่ง และมาตรา 93 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ได้” จึงยังไม่ได้ชี้ชัดลงไปว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่ ประการใด เพียงแต่มีลักษณะเปิดช่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไปพิจารณาดำเนินการสอบสวนทางวินัยต่อไปได้โดยไม่ผูกพันตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย

ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้สำนักงาน ป.ป.ช. ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาทบทวนความเห็นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ 1 และคณะที่ 2) มีความเห็นเรื่องเสร็จที่ 34/2563 สรุปว่า

“ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่ เห็นว่า การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้เพียงใดนั้น จะต้องปรากฏเหตุอันเป็นที่มาแห่งการลงโทษด้วยว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยกรณี “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” จะต้องมีความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับความผิดสามฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้ว อันได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม นอกจากนี้ จะต้องปรากฏว่าฐานความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลนั้น ได้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่ถูกดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะนั้นถือเป็นความผิดทางวินัยด้วย เมื่อข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง และฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 78 (1), (9) ประกอบมาตรา 79 (6) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลความผิดสามฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจชี้มูล “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” ได้ เพราะมูลความผิดทางวินัยในเรื่องนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความผิดสามฐานหลักที่กล่าวข้างต้น ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล กับข้าราชการตำรวจสามรายนี้ได้”

จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ 1 และคณะที่ 2) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยกรณี “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” จะต้องมีความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับความผิดสามฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้ว อันได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม นอกจากนี้ จะต้องปรากฏว่าฐานความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลนั้น ได้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่ถูกดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะนั้นถือเป็นความผิดทางวินัยด้วย หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลความผิดสามฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่อาจชี้มูล “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” ได้ เพราะมูลความผิดทางวินัยในเรื่องนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความผิดสามฐานหลักที่กล่าวข้างต้น

**3) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยหรือไม่**

ดังที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี ตามมาตรา 92 วรรคหนึ่ง (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542) ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากได้กระทำภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน กระบวนการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาย่อมจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการมีมติโดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือเอารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน แต่หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน การชี้มูลดังกล่าวย่อมมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไปเท่านั้น

### บทวิเคราะห์

จากประเด็นปัญหาต่างๆ ดังกล่าว นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการประการใดบ้าง อันจะถือได้ว่าเป็นการสั่งการตามสมควร ทั้งสามประเด็นดังกล่าวข้างต้นมักจะเป็นประเด็นที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาขืนอ้างเพื่อไม่ปฏิบัติตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูล และเมื่อเป็นเช่นนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็จะมีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรตามมาตรา 95 (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542) ดังนั้น นายกรัฐมนตรีวินิจฉัยสั่งการอย่างไรจึงจะถือว่า “ตามสมควร” ภายใต้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

1) ประเด็นเรื่องผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาไม่พิจารณาโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล เพราะอ้างเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากราชการไปแล้วเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ กำหนดไว้ ได้หรือไม่ อย่างไร นั้น เมื่อผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากราชการไปแล้วเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ กำหนดไว้ เมื่อกฎหมายหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภานั้นๆ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยไว้แล้ว หากล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงไม่สามารถลงโทษทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่ออกจากราชการไปแล้วได้ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจพิจารณาสั่งการเป็นอย่างอื่นกับข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้วได้หรือไม่ นั้น เมื่อบทบัญญัติมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มิได้เป็นบทบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจอื่นใดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย อีกทั้งกฎหมายที่มีอยู่ก็มิได้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีดำเนินการเป็นอย่างอื่นเพื่อให้ลงโทษทางวินัยแก่บุคคลที่

พ้นจากราชการไปแล้วได้ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงไม่อาจสั่งการเพื่อให้มีการดำเนินการกับข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้วเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภะนั้นๆ กำหนดไว้ เป็นอย่างไรได้อีก

2) ประเด็นเรื่องผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่ อย่างไรและประเด็นเรื่องผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยหรือไม่ นั้น เบื้องต้นต้องพิจารณาก่อนว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยกรณี “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” จะต้องมีความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับความผิดฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้วอันได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม นอกจากนี้ จะต้องปรากฏว่าฐานความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลนั้น ได้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่จะถูกดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะนั้นถือเป็นความผิดทางวินัยด้วย หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลความผิดฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่อาจชี้มูล “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” ได้ ดังนั้น

2.1) หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กระทำภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตนแล้ว กล่าวคือ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งความผิดที่เกี่ยวข้องกันกับความผิดทั้งสามฐานดังกล่าวแล้ว กระบวนการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการมีมติโดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือเอารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน ถ้าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาไม่พิจารณาโทษตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ นายกรัฐมนตรีจะสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้

2.2) หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน กล่าวคือ ไม่ใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งความผิดอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับความผิดทั้งสามฐานดังกล่าวแล้ว การชี้มูลดังกล่าวย่อมมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไปเท่านั้น อันถือได้ว่าเป็นเรื่องที่มีการกล่าวหาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบเกี่ยวกับการทุจริตโดยตรง โดยระบุถึงพฤติการณ์ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีจึงถือได้ว่า มีผลการกล่าวหาปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาต้องมีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัยตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่อไป โดยไม่อาจจะเลยไม่ดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้ ในกรณีดังกล่าวข้างต้น นายกรัฐมนตรีจึงอาจอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 พิจารณาสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ถูกกล่าวหาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภะนั้นๆ ได้ โดยอาจสั่งให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

## บทสรุป

การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล นั้น มีเหตุอันสมควรหรือไม่ นายกรัฐมนตรีจึงต้องพิจารณากฎหมายฉบับต่างๆ และคำวินิจฉัยขององค์กรที่เกี่ยวข้องก่อนสั่งการตามที่เห็นสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 โดยเฉพาะการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ออกจากราชการไปแล้วเกินระยะเวลาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ กำหนดไว้ ซึ่งผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ นายกรัฐมนตรีก็ไม่อาจสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการได้ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 มิได้เป็นบทบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจอื่นใดเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วตามกฎหมาย อีกทั้งกฎหมายที่มีอยู่ก็มิได้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีดำเนินการเป็นอย่างอื่นได้อีก (อย่างไรก็ดี ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 ซึ่งในมาตรา 100 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้กำหนดอำนาจของนายกรัฐมนตรีไว้เช่นเดียวกับมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ดังนั้น หากเรื่องลักษณะเดียวกันนี้ นายกรัฐมนตรีก็ยังคงไม่อาจสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้)

ส่วนการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมิได้อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน การชี้มูลดังกล่าวย่อมมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไปเท่านั้น นายกรัฐมนตรีจึงอาจอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 มาตรา 95 พิจารณาสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ถูกกล่าวหาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้นๆ ได้ โดยอาจสั่งให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

## ข้อเสนอแนะ

1) ประเด็นการดำเนินการทางวินัยภายหลังการพ้นจากราชการไปแล้ว ปัจจุบันพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562 มาตรา 101/1 วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2562 มาตรา 53/1 วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 94/1 วรรคหนึ่ง ได้การแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อแก้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยภายหลังการพ้นจากราชการไปแล้ว โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงทำให้ต่อไปนี้มีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนต้องพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 48 (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561) ซึ่งหมายถึงเรื่องที่เกิดขึ้นและอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 เท่านั้น หากเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวใช้บังคับ ย่อมต้องบังคับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และกฎหมายว่าด้วย

ตำรวจแห่งชาติ ก่อนที่จะมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว จึงยังต้องดำเนินการตามแนวทางที่ได้กล่าวไว้ในบทความนี้ต่อไป เพราะเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ณ ขณะนั้น

2) ประเด็นเรื่องอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 มาตรา 19 (4) กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้อกัน แม้ปัจจุบันจะมีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561 แล้ว แต่ฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัย ยังคงมีความผิดสามมูลฐานหลัก คือ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งไม่แตกต่างกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเด็นปัญหานี้ก็ยังมีข้อโต้แย้งถึงอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดฐานอื่นนอกจากสามฐานดังกล่าวหรือไม่ ในที่สุดศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 41/2563 ความตอนหนึ่งว่า “ผู้ร้อง (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จะใช้หน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้อที่เกี่ยวข้อกันตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้จะต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมอันเป็นความผิดมูลฐานตามรัฐธรรมนูญกำหนดเสียก่อน หากมีความผิดที่เกี่ยวข้ออื่นกับความผิดมูลฐานดังกล่าว ผู้ร้อง (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จึงจะมีหน้าที่และอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยอันเป็นความผิดที่เกี่ยวข้อกันได้” ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 211 วรรคสี่ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) เมื่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีหน้าที่และอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยความผิดอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมได้

## เอกสารอ้างอิง

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอดีตข้าราชการพลเรือนสามัญ (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) เรื่องเสร็จที่ 1362/2556).
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สำนักงาน ป.ป.ช. ขอบทบทวนความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย(คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ 1 และคณะที่ 2) เรื่องเสร็จที่ 34/2563).
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย (คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ 1 เรื่องเสร็จที่ 1941/2561).
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนซึ่งพ้นจากราชการแล้ว (คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 1) เรื่องเสร็จที่ 118/2562).
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง เรื่อง อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา 100 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561

กรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาพ้นจากราชการแล้ว (คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1) เรื่องเสร็จ ที่ 921/2563).

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547.

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2561.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2562.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2547.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2562.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.